

עבודה בלוח מתועש - עבודה "במתקן חי" או לא? (חוברת 65 - סתיו 96)
(07-05)

הבעיה

מפעל גדול פנה בשאלה אם אפשר לראות כעבודה שלא "במתקן חי", טיפול בחלק של לוח, כאשר חלק זה נפרד משאר חלקי הלוח ומקור המתח לחלק זה מנותק, אולם במרחק קטן מ-40 ס"מ ממנו נמצאים חלקים חיים אחרים, המבודדים בשיטת Finger proof, דהיינו, אצבע בדיקה לא יכולה לחדור.

תשובת הועדה

כל מקרה ומקרה, אפילו של עבודות שונות באותו לוח, יש לשפוט על-פי אופי העבודה שיש לבצע, ועל-פי קרבתם של חלקים חיים נגישים למקום העבודה. מסיבה זו הוטל על חשמלאי בעל רשיון מהנדס לקבוע גם את אופן הביצוע של העבודה "במתקן חי" - וזאת בהוראות שבכתב. התשובה לשאלה אם בעבודה ספציפית יש לראות עבודה "במתקן חי" או לא, נמצאת בהגדרה של המושג עבודה "במתקן חי" שבתקנות החשמל (עבודה במתקנים חשמליים חיים) התשכ"ז-1967, ק"ת 2304, עמ' 2287, שם נקבע:

"עבודה במתקן חי - כל עבודה במוליכים חיים חשופים או מבודדים או במוליכים העלולים ליהפך לחיים בשעת ביצוע העבודה במתקן, לרבות כל עבודה במרחק קטן מ-40 ס"מ ממוליכים חיים חשופים במתח נמוך ולמעט ביצוע מדידה חשמלית במתקן".

לפיכך, עבודה "במתקן חי" היא כל אחת מהעבודות הבאות:

1. עבודה המתבצעת על מוליכים חשופים או מבודדים.
2. עבודה המתבצעת על מוליך שיכול ליהפך למוליך "חי", כגון מוליך אפס.
3. עבודה המתבצעת במרחק קטן מ-40 ס"מ ממוליך חי חשוף.

במקרה הספציפי שבשאלה יש לשים לב שעבודה המתבצעת במרחק קטן מ-40 ס"מ ממוליך מבודד איננה כלולה בתנאים של סעיף (3) לעיל. בקרבת אבזר, כגון בית תקע או מפסק, בקרבת כבל או מוליך מבודד, מותר לעבוד בלי ההגבלות המוטלות על-פי התקנות הנ"ל.

ראוי להזכיר, כי משמעותו של המושג "מוליך" היא לאו דווקא תיל מתכתי אלא כל חלק מתכתי שיש בו, על-פי ייעודו, מתח חשמלי, כגון: הדקים, פסי צבירה.

המהנדס האחראי חייב לשקול את המצב בשטח, לפי מתן ההוראות, אם לעבוד לפי שיטת העבודה במתקן חי אם לאו, וזאת לפי כל התנאים בשטח ובהתאם לתקנות.